

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita, Et Gestis S. Francisci Xaverii È Societate Iesv Indiarvm Apostoli Libri Qvatvor

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1666

27. Pluuia impetratur ad crucem à Xauerio erectam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10854

victus aliquantulum panis in diem corrogati, opera consueta, publicæ conciones, privata colloquia, dissidentium, flagitiosorum, offensionum publicarum inuestigatio, & emendatio, ad normam muneris Christiani. In iis militem, in extremis ægrotum, eiusque temporarium corporis, & sempiternum animæ deprehenderat discrimen: hunc sua adhortatione sic versavit, subegitque vir sanctus, ut inter vera pœnitentis vitæ indicia obiret, sub quæ lachrymans cœlumque suspiciens Xaverius; Deo laus, ait, qui me opportunè in hunc articulum adduxit, ut hanc Deo animam servarem, ex quo fuit multorum opinio defuncti salutem fuisse illi cœlitus patefactam. Indè etiam vidit Iacobi Ægidij longissimè absentis angustias. Ternate nuper valentem reliquerat, nunc velut præsens animam agenti, abrupta quam ad populum habebat concione, fratres, inquit, Ægidium nostrum, hoc ipso quod loquor temporis, in Molucis, cum morte conflitantem vestris ad Deum precibus iuvate, nec multum sparij intercessit cum certis nuntiis de morte illius est cognitum. Post moram dierum viginti, naues quatuor Malacam expediebant vela, oneraria inter illas erat præ aliis firma, & valida, in eam ut concederet vir sanctus eflagitabant magnoperè vectores, ubi & esset illi commodiùs, & adversus quaslibet aut procellas, aut hostes securiùs. At his nunquam adigi potuit in eam subiret, quin imò Gonzaluo Fernandio in aurem, ream nauim quorundam sceleribus agnoscens, periclitatur, inquit nauis, & Deus hanc seruet. Nec iniectus in cassum hic metus, meliores fecit quos conscientia mordebat; exitum quoque prædictio sed intra periculum habuit: transmittendo enim Sabano frecto, in cæcos scopulos impacta, mirum fuit quod præter excussi gubernaculi cardines nihil confregerit.

27
Pluvia impetratur ad crucem à Xaverio erectam.

27. Hæsit in Amboino sanctus paulò quàm naues diutiùs, septem illos reuisens Christianorum pagos, templisque, & crucibus muniens, quarum vnam postea illustri miraculo Deus insigniuit. Cœli squalor diurno ab æstu, & siccitas, sterilitatem agris minabantur, hinc mulierculæ aliquot Christianæ, inductu dæmonis, artes repetunt baptismo ciuratas; vicinum loco idolum conueniunt, cultum dæmoni adhibent, cantus veteres integrant ad cogendas nubes, & ciendum imbrem; sed nullo præter immane sacrilegium euentu: quod ubi accepit alia, sed melioris notæ Christiana, iis acerbissimè obiurgatis, quasi nobis deesset, ait, in cruce præsidium quam propemodùm domi nostræ statuit sanctus Pater, spondens quicquid essemus ad eam petaturi, Deum nobis liberaliter concessurum, perductâque ad littus in quo crucem Xaverius fixerat, iussit secum ad illam à Deo flagitare, ut pro solita in suos bonitate, in idoli contemptum, ac probrum, opportuno imbri sterilitatem præuenteret, optatamque agris pluuiam largiretur, erant inter feminas illas quædam, fulmine quàm aqua digniores; audiuit nihilominus precantes Deus, & obdueto derepentè cœlo, terram imbri copiosissimo infudit, hinc duce eadem cuius censura illas correxerat, omnes irruunt in idolum, altari

altare deturbant, mutilant, incessunt conuitiis, modisque omnibus de-
 fœdaturum, fluuio demergunt, exprobrantes integrum fluuium se illi
 dare, ex quo aqua stillam non valuissent exprimere. Ex Amboino
 Malacam duobus mensibus peruenitur: eò sanctus Iulio mense applicuit,
 anno 1547. illic Ioannem Beiram, Nonnium Riberam, Nicolaum
 Nonnezium, nondum Sacerdotem, viros Apostolici pectoris, inuenit,
 dignos qui arduam Molucarum, & Mauri expeditionem quam inchoa-
 uerat, vrgerent: ad Criminalem ipsius mandata non venerant, illumque
 in orâ Piscariâ occupabat Deus, biennio post morte gloriosâ Badaga-
 rum ferro coronandum: Mansillam quoque nè adesset, refractaria in-
 doles tenuit, ob quam deinde Xauerius hominem expulit è Societate,
 ratus damno maiori religiosum malum, quam vtilitate operarium bo-
 num, religioso in ordine retineri. Cæterum tres illos de Societate,
 primos conspexit in Indiâ, postquam in eâ solus quinquennium egisset.
 Suâ quidem incredibile voluptate, quam auxit nuntius quo significa-
 runt, de septem aliis cum classe Laurentij Perez de Tauora, Goam
 vectis, transisse quatuor ad Comorinenses sibi carissimos iuuandos.
 Dum expectant naues in Molucas iturâ Augustum exeuntem, tres iis
 insulis deuotos, suâ interim familiari consuetudine, bimestri spatio bea-
 uit vir sanctus; viuendi agendique impressit forma, modisque instruxit
 idoneis, quibus conuersionem ethnicorum, quam vberimè promo-
 uerent. Inde post mutuos amplexus ob hoc vnum subristes, quòd ab
 eò diuelli cogerentur (de quo postea tam mira scripsere) in Molucas
 profecti, ferendo, & agendo, vitâ simul & morte illustrem illic de se
 materiam historiæ dederunt. Ab hinc autem quatuor mensibus nauigato
 Goam Xauerio, seges intereâ laborum non defuit; conciones
 ad ethnicos, Indos, Lusitanos eo concursu quem designata loca non
 caperent. Doctrinâ fidei quotidianâ explanationes ad innumerabilem,
 vt scribit ipsemet, multitudinem hominum, conferim suis cum familiis
 sese stipantium: restinguere odia, ob Lusitani militis irritabile ingenium
 propemodum illic continua; soluere iugiter consistentes; agrotos per
 urbem adire, nosocomijs ministrare, catechumenos & pueros Christianis
 principiis imbuere, supremo in agone positos ad piam mortem animare,
 cæteraque charitatis eiusdem præstare munia, in quibus (subdit) cum
 difficile sit satisfacere vnicuique, aduersariis non carebam, sed eorum
 idcirco gaudebam inimicitijs, quòd ex vitiorum odio nascerentur.
 Mentis scilicet bonæ, tribuit vir sanctus, malignitatem eorum quos in
 se furere sentiebat, ex impatientia medicinâ iis ab se adhibita; per-
 stringendis acriter facinoribus quorum illos magis detectorum torque-
 bat pudor, quam latentium dolor, & detestatio.

Lepidum porrò quod illi docendis ibidem pueris contigit. Erat in iis
 Paulus Gomezius (qui Societati dudum postea se adiunxit) viuacis in-
 genij puer & in rudimentis doctrinæ sacræ recitandis, mirificè gratus,
 eaque de causâ solitus recitationis initium facere. Igitur aliquando fre-

28

Mira quæ-
 dam Malacæ
 ab eo præ-
 dicta.

O quenti